

ازین برباییمجا

رکوندهک سیاسی، اجتماعی، ادبی، اقتصادی تۆرک غزتهسیدر.

آبونه شرایطی:

یاوارک بربنه دک باکو ایجون ۰۳۳
باشقه شهراره ۳۵ روبلهدر.
بر آیشی یا کوره ۱۲، باشقه شهرلرده
۱۹ روبلهدر.

اعلان فیاتی:

سغری ۳ روبله کرانه کیدن اعلالار
ایجون کدشت ایذیر.

تۆرک و اسلامله مقید مقالهلر سحینه
لریمز آچقدرد. درج اولنیا اوراق
اعاده ایذیلر. دوج ایذیان مقالانک
مقالاتی اداره تمین ایذیور.
محل اداره:
باکو، وورونوسکی وغورنسکی
توچارلک کتجنده ۴، نومرولی ایوده
«آذربایجان» ادارهسی
تلفون نمبر. ۶۰-۳۹
تک نسخسی ۵۰ ق.ک.

غزته مزک فوق العاده نوموروسی

یارین آذربایجان ملی شوراسینک آچیلماسی مناسیتیه غزته مزک فوق العاده نوموروسی چیچاقدر

اعلان

بوگون (جمعه) تشرین ثانیته ۱۵ آقتم ساعت ۶ ده «تورک اوچاسی»
بناسنده (کهنه دوم، رابوچی قلوب) رسول زاده محمد امین
جنابلارینک قونفراسی تمین ایذیلشدر. قونفرانسه جماعتی ک چوق مرقالاندران
برچوق مسئله حقنده معلومات ویزیهلر کجکدر.

آقشام - آذربایجان حکومت تیاروسنده - تماشا سلی

ذوالفقارک و عزیزیک حاجی بگلی قردهاترینک مدیریتینی
۱۳۳۳ سنه تشرین ثانیته (تویاریک) ۵ ایده
بوموسنده برتجسی قنده اولراق اهنیتلی موقع تماشاخه قویولاجدر.

داغیلان تفاق

حوریریکک یردلی فامجسی

آقشام صغری خیر اولار

س. م. علی زاهدنک ۱ یردلی فویدلیسی.
تصیلات و اشتراکاتین اشخس پروگراممدر. باطلر ایذیلدین تاترولک قلاسنده
سالمقدهدر. تاشا باشلاناق آقشام ساعت ۸ ده.

باش ریزسور: عزیزیک حاجی بگلی. سئول: خلیل حسین زاده
سحنه ترتیبسسی: حاجی بابا شریف زاده. مدیر: ذوالفقارک حاجی بگلی

اعلان: سحینه کونی تشرین ثانیته ۱۹ ایده (تویاریک ۶) مطمن بر سورنده
موقع تماشاخه قویولاجدر. وطن، فامجسی
ییلغاری ساتیور.

تلسز تلغراف

آذربایجان تلسز تلغراف موقته «دیش»
آجنتلکندن خیر ویریلور نه:
نوخن قلمه عسکر و کندیلر شوراسی بر
مراجعاته تشریه اعلام ایتمشدر که بوندن بوله
یاواریا سرست برشات اولواج و اوراده خاق
حکومتی تشکیله شروع ایلمیشدر.
آلانیاده عمومی تمویل باشلانمشدر.
یادن یردلی ماقس استغاف ویرمشدر. قیصر
اونک هلنک و طیفه باشنده قالماسی توقع ایتمشدر.
یریلندن آلمان تلغرافلار براتوشوغ
هرسوغی ایله یهدیتلک سلسله ال کچیکه یلکیرتی
خیر ویریلور.
موتوق سامندن خیر ویریلور که بانکلاره
بولی اولارلاک حسی بولارینی گیری آلانده
چالشیقلارندن بانکلار قابلسالورد.
مرخزلرک قوبنده اثبات وجود ایذیلرک
روایت کوره تکلیف اوانان متارک شرانندن
منحیر قالماقه برابر مرخضلر قضایه رضا ویرمکه
حاضر اوله یتلارینی یان ایتمشدر.
«آکلتر» قونفرالارینک قیاق دستغاری
تمام حیه بیونده دشمنه تناس ایذیلور.

انکیزلر (رک): آ. توتون و (نومری) بی و
ما. آتک جنونیه (فوبورغ) و (لازه موم) نی
اشغال ایتمشدر.
تلسز تلغراف ایله آلمان یان ویریلن رسمیه
شورلرده دیلیور که، ایبری قانچیلری یردلی
ماقس ایبراطور و یهلم تحت سلطنتن ال کچکش
و قیصرلک تحدن ال چمجهسی، قرون یردسک
آلمانیا ایبریسی ایبراطورلی و پروسیا
فرالغنی قوبندن امتاع ایتمسه علاقه دار اولان
مسئله لرک حلینه دک یردلی ماقس اوز موفنده
قلاچیدر.
یردلی سولک خیرلر آغلاچیلارک ۱۱
سحر ساعت ۵ ده متارکه اغسالنش و همان
گون سحر ساعت ۱۱ دن اعتباراً عمومجهلرده
مبارجه علیمانی دایمانیریلشدر.
یرلندن سولک خیرلر آغلاچیلارک قان
توکمه دن بارلاق غایبه تامل اوله یقلارینی
یلدیریورد. تلغرافلار علاوه ایذیلور که
آلمانیا ده نظم و آسایش چنید ایذیلشدر.
یرلندن سولک خیرلر آغلاچیلارک ۱۱
تشرین ثانیته ۱۱ ایده انکیزلر تلسز تلغرافی

شورای ملی هیئت ادارهسی
موقتا بلدییه (دوم) دائره-منده ایکتی قانده مذاکره صالونی یاننده واقع
عصرسی اولمه ده بولیور.

شورای ملی ریاستی ایله ایشی اولانلر هر کون سحر ساعت ۱۱ دن ۱۹ قدر
و آقشام ۵ دن ۷ یه کیی مراجعت ایده یلرلر.

728 3-2

شورای ملی ریاستندن

شورای ملی دفتر خانه سنی اداره ایلمه مک، وظیفه و کابینی اجرا ایتمک،
شورا مذاکراتی ضبط ایتمک ایچون مأمورلر لازمدر.
مأموریتک تورکجه ییلهاری مشرولدر.

آرزو ایذیلر موقتا دوم بناسنده بولونان شورای ملی دفتر خانه سه مراجعت
ایتمه لدرلر.

728 3-1

اخذ عسکر شعیبی ریاستندن

خدمت مقصوده تابع اولونده موقتا خانهارنه بر اولان تیلیکاه کجدهک اقدیلرک یارین
اون شجی جمعه کونی ساعت طوفونده بار یادیلمسکی جادسنده باکو اخذ عسکر شعیبه سه مراجعت
ایشلری ازومی اعلان اونور.

اعلان

باکو ایکتی ذکور غنازیسی چنینه کماله ملی له شش القبا شعیبی آچیلور
بوشعیبه داخل اولان چوقلر تورکجه تلمیم آلاچلر.

اهالی تک نظر اعتناسی بوملی له شش القبا شعیبه سلب اولانلرک اوشاق قیری قید
اینتدیجکیرنه امید ایذیلوروز.

قید اینتدیمرک ایستیلر مکتبک دفتر خانه سه مراجعت ایده یلرلر.

725 7-2

اعلان رسمی

پولیس مفتش عمومیکندن

کیچن تورک سروس مبارجه سه استروم و حوقلسمن طوتلان سلمان فادین و چوچولاری
باکونیه کبیریلرک یارا مقابنده عمومیکارسی سالیلمدی ویا سابق روس حکومت ایبراطوریه سی
طرفین آرزو ایتمن اشخاصه موریلدیگی ایله ایذیلن اکی سلمان چوچولک ایدمسی اوزریه
یایلان تحقیقات نتیجه مندن آغلاچیلشدر.

بوکی سلمان چوچولاردن هر کیمده وازیه پولیس مفتش عمومیکنه تسلیم ایتمه لری و
عکس قیدره بونکیرک چوچوق تجارتنی یانان جانلرکی فردست و تجزیه ایذیلجکیری و لغ
اولان امر مخصوص اوزریه اعلان اولوروز.

723 5-3

اعلان

سلیان قشله سنده کی عسکرلریم ایچون دوشهک، یورغان، یصدق،
کرهوت، یاموق قاتقان، جوراب کی ایشایه احتیاجی بک آرتقدرد. بوخصوصده
عسکر سون و ایستین اهالیکنده ماضونتی رجا ایدهرز. بوکی ایشادن ویره
یله کجکک سلیان قشله سنده کی آذربایجان آلاهی قوماندانلته معلومات ویره لری
و بواشه جماعتک اوز آوارلنده کورکچی دستلری قاییزرق یولک یاردمده
بولسه لری توقع اونور. یاردمده بولنه چترک اسلری ایله یورد کیری ایشا غزته لرله
شقه اعلان ایذیله کجکدر. ایکتی آذربایجان فرقیسه، لواز، فرقیسه، شمشاد، نوری

Cümə, 15 noyabr 1918-ci il, nömrə 40

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, elmi və iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamiyyəsi. Cümə, 8 səfərülmüzfər sənə 1337. 15 təşrini-sani sənə 1918.

Türk və islamlığa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalatın mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 50 qəpik.

Abunə şəraiti: Yanvarın birinədək Bakı üçün 24, başqa şəhərlərə 35 rublədir. Bir aylığı Bakıda 12, başqa şəhərlərdə 19 rublədir. Elan fiati: sətiri 2 rublə. Kərratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

QƏZETƏMİZİN

FÖVQƏLADƏ NÖMRƏSİ

Yarın Azərbaycan Milli Şurasının açılması münasibətilə qəzetəmizin fəvqəladə nömrəsi çıxacaqdır.

ŞURAYİ-MİLLİ

HEYƏTİ-İDARƏSİ

Müvəqqədən Bələdiyyə (Dum[a]) dairəsində ikinci qatda müzakirə salonu yanında vaqe xüsusi odada bulunur.

Şurayİ-Millİ rəyasəti ilə işi olanlar hər gün səhər saat 11-dən 1-ə qədər və axşam 5-dən 7-yə kimi müraciət edə bilirlər.

726 3-2

ELAN

Bu gün cümə təşrini-saninin 15-i axşam saat 6-da Türk Ocağı binasında (köhnə Dum[a]; Raboçiy Klub) **Rəsulzadə Məhəmməd Əmin** cənablarının konfransı təyin edilmişdir. Konfransda camaatı ən çox maraqlandıran bir çox məsələ haqqında məlumat veriləcəkdir.

ŞURAYİ-MİLLİ RƏYASƏTİNDƏN

Şurayİ-Millİ dəftərxanasını idarə etməyə, vəzifə və kitabəti [katibliyi] icra etmək, Şura müzakirətini [müzakirələrini] zəbt etmək [protokolunu tutmaq] üçün məmurlar lazımdır.

Məmurinin [məmurların] türkçə bilmələri məşrutdur [vacibdir].

Arzu edənlər müvəqqədən Dum[a] [Bakı Şəhər Bələdiyyəsi] binasında bulunan Şurayİ-Millİ dəftərxanasına müraciət etməlidirlər.

278 3-1

ƏXZİ-ƏSGƏR ŞÖBƏSİ

[HƏRBİ QULLUĞA ÇAĞIRIŞ İDARƏSİ]

RƏYASƏTİNDƏN

Xidməti-məqsurəyə [qısamüddətli xidmətə] tabe olub da müvəqqədən xanələrinə buraxılan, təlimgaha gedəcək əfəndilərin yarın on beşinci cümə günü saat doqquzda Baryatinski cad-dəsində Bakı Əxzi-əsgər şöbəsinə müraciət etmələri lüzumu elan olunur.

ELAN

Bakı İkinci zükür [oğlanlar] gimna-

ziyası cənbində [nəzdində] kamilən milliləşmiş əlifba şöbəsi açılır. Bu şöbəyə daxil olan çocuqlar türkcə təlim alacaqlar. Əhalinin nəzəri-etinası bu milliləşmiş əlifba şöbəsinə cəlb olunaraq, uşaqlarını qeyd etdirəcəklərinə ümid edirik. Qeyd etdirmək istəyənlər məktəbin dəftərxanasına müraciət edə bilərlər.

725 7-2

ELANI-RƏSMİ

Polis Müfəttişi-Ümumiliyindən

Keçən Türk-Rus müharibəsində Ərzurum və həvalisindən [ətrafından] tutulan müsəlman qadın və çocuqları Bakıya gətirilərək para müqabilində heyvanlar kimi satıldığı və ya sabiq rus hökuməti-imperatoriyəsi tərəfindən arzu edən əşxasa [şəxslərə] verildiyi əldə edilən iki müsəlman çocuğunun ifadəsi üzərinə yapılan təhqiqat nəticəsindən anlaşılmışdır.

Bu kimi müsəlman çocuqlardan hər kimdə var isə Polis Müfəttişi-Ümumiliyinə təslim etmələri və əks təqdir-də bu kimilərin çocuq ticarəti yapan canilər kimi dərdəst [tutularaq] və təcziyə ediləcəkləri [cəzalandırılacaqları] vaqə olan əmr-i-məxsus [xüsusi əmr] üzərinə elan olunur.

723 5 - 3

ELAN

Salyan qışlasındakı [kazarmasındakı] əsgərlərimiz üçün döşək, yorğan, yas-tıq, kravat, pamuqlu kaftan, corab kimi əşyaya ehtiyac pək artıqdır. Bu

xüsusda əsgər sevən və istəyən əhəlinin də müavinətini [köməyini] rica edirik. Bu kimi əşyadan verə biləcəklərin Salyan qışlasındakı Azərbaycan Alay Komandanlığına məlumat vermələri və bu işə camaatın öz aralarında köməkçi dəstələri qayıraq böyük yardımda bulunmaları təvəqqe olunur. Yardımda bulunacaqların isimləri ilə verdikləri əşya qəzetələrlə xalqa elan ediləcəkdir.

İkinci Azərbaycan Fırqəsi

[diviziyası] İlavə rəisi: Binbaşı Nuri

AZƏRBAYCAN HÖKUMƏT TEATROSUNDA

axşam tamaşası

Zülfüqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyli

Qardaşlarının Müdiriyyəti

1334 sənəsi təşrinin-saninin (noyabrın)

15-ində bu mövsümdə birinci dəfə

olaraq əhəmiyyətli bir mənzərədə

mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır:

I

“Dağılan tifaq”

Haqverdiyevin 5 pərdəli faciəsi.

II

“Axşam səbri xeyir olar”

S. M. Qənizadənin 1 pərdəli komediyası.

Təfsilat və iştirak edən əşxas

proqramdadır. Biletlər indidən teatronun

kassasında satılmaqdadır. Tamaşa

başlanacaq axşam saat 8-də.

Baş rejissor: Üzeyir bəy Hacıbəyli.

Məsul: Xəlil Hüseynzadə.

Səhnə tərtibçisi: Hacıbaba Şərifzadə.

Müdür: Zülfüqar bəy Hacıbəyli.

Elan: Səşənbə günü təşrinin-saninin 19-

unda (noyabrın 6-sı) mütəntən bir

surətdə mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır

“Vətən” faciəsi. Biletləri satılır.

TELSİZ TELEQRAF

Azərbaycan telsiz teleqraf mövqifinə [radiostansiyasına] “Royter” acentəliyindən xəbər verilir ki: Münxen Fəhlə, Əsgər və Kəndlilər Şurası bir müra-ciətnamə nəşriylə elam etmişdir [bildirmişdir] ki, bundan böylə Bavariya sərbəst bir ştat olacaq və orada xalq hökuməti təşkilinə şüru edilmişdir [başlanmışdır].

Almaniyada ümumi tətıl başlamışdır. Baden prinsu Maks istefa vermişdir. Kayzer onun hələlik vəzifəsində qalmasını təvəqqe etmişdir.

Berлиндən alınan teleqraflar Braunşveyq hersoqu ilə vəliəhdinin səltənətdən əl çəkdiqlərini xəbər verirlər.

Mövsuq [etibarlı] mənbədən [mənbələrdən] xəbər verilir ki, banklarda pulu olanların həpsi pullarını geri almağa çalışdıqlarından, banklar qapanmışlardır.

Mürəxxələrin [nümayəndələrin] qəbulunda isbati-vücut edənlərin [iştirak edənlərin, orada olanların] rəvayətinə görə, təklif olunan mütarikə [atəşkəs] şəraitindən [şərtlərindən] mütəhəyyir qalmaqla [heyrətə düşməklə] bərabər, mürəxxələr qəzaya [taleyin hökmünə] riza verməyə hazır olduqlarını bəyan etmişlərdir.

* * *

- İngiltərə qoşunlarının qabaq dəstələri tamam cəbhə boyunda düşmə-nə təmas edirlər. İngilislər Rene, Antuan və Furmini və Maasın cənubunda Foburq-de-Dertemonu işğal

etmişlərdir.

- Telsiz teleqraflarla Almaniyadan verilən rəsmi xəbərlərdə deyilir ki, imperiya kansleri prins Maks imperator Vilhelm təhti-səltənətdən əl çəkmiş və kayzerin taxtından əl çəkməsi, kronprinsin Almaniya imperiyası imperatorluğu və Prussiya krallığını qəbuldan imtina etməsi ilə əlaqədar olan məsələlərin həllinədək prins Maks öz mövqeyində qalacaqdır.

- Presbüro xəbər verir ki, noyabrın 11-i səhər saat 5-də mütarikə [atəşkəs] imzalanmış və həman gün səhər saat 11-dən etibarən ümum cəbhələrdə müharibə əməliyyatı dayandırılmışdır.

- Berлиндən son xəbərlər inqilabçıların qan tökmədən parlaq qalibiyətə nail olduqlarını bildirirlər. Teleqraflar əlavə edirlər ki, Almaniyada nizam və asayiş təcidd [bərpa] edilmişdir.

- Vilhelm əyalı [ailəsi] və müqərrəbləri [yaxın adamları] ilə avtomobildə Maastrixtə gəlmişdir.

- Təşrini-saninin [noyabrın] 11-ində İngiltərə telsiz teleqrafı Vilhelmin və kronprinsin təhti-səltənətdən əl çək-məklərini xəbər verir.

- Mütarikə əqd edilmişdir [imzalanmışdır]. Almaniyanın hər yerində saldat və matroslar üsyanı başlamışdır. Kil, Hamburq, Bremen, Altona, Kukshafen və Vilhelmshafen şəhərlərində böyük iğtişaşlar vardır. Donanma hökumətə təbəyyəət göstərmir [tabe olmur]. İngiltərədən verilən xəbərlər Almaniyanın təslim olmasını söylə-

yirlər. Bütün Almaniyada hərc-mərclik və üsyan qalxmışdır.

- Almaniya işləri əhvalı cəbhədə və məmləkət daxilində saatbasaat fənallaşmaqdadır. Fransızlar İrsona çatmışlardır. Amerika əsgərləri almanları axırncı möhkəm mövqelərdən çıxarmışlardır. Maas hündürlüklərində düşmən 14 kilometrlik bir cəbhədə qovulmuşdur. Mabel qalası İngiltərə əsgərləri tərəfindən işğal edilmişdir.

- Münxendən xəbər verirlər ki, şəhərdə Əmələ, Əsgər və Kəndli Vəkilləri Şurası təşkil edilmişdir.

İRƏVAN QUBERNİYASI MÜSƏLMAN NÜMAYƏNDƏLƏRİNİN GENERAL TOMSONA VERDİKLƏRİ YADDAŞNAMƏ

Bu günlərdə İrəvan quberniyası müsəlmanlarının nümayəndələri Bakıya varid olan [gəlib çatan] Mütəffiqlər heyətinə yaxın bir şəxs tərəfindən qəbul edilmişlərdir. Məzkur [adı çəkilən] nümayəndələr İrəvan quberniyasında müsəlman əhalisinin keçirdikləri fəlakətli halı təsvirlə, Ənzəlidə olan Mütəffiq qitəti-əsgəriyyəsi [hərbi hissələri] naçalnik general Tomsona böylə bir yaddaşnamə verilməsini xahiş etmişlərdir:

“İrəvan quberniyası bu ilin əvvəllərində erməni-müsəlman qanlı toqquşmalarına meydan olmuş idi. Ermənilər tərəfindən qaldırılan bu toqquşmalar nəticəsində İrəvan quberniyası

müsəlmanlarının bir hissəsi məhv edilib, qalanları isə dağlara qaçmışlardır. Nəticədə Zaqafqaziya cümhuriyyətləri ilə Türkiyə arasında saziş əmələ gəldiyi zaman, bu sazişə görə Türkiyə əsgərləri Şəril və Sürməli uyezdləri ilə İrəvan və Eçmiyadzin uyezdlərinin bir hissəsini işğal etdikdə, müsəlman əhalisindən salamat qalanları öz kəndlərinə qayıdıb öz işləriylə məşğul oldular. Təzə vücuda gəlmiş Ermənistan Cümhuriyyətində olan müsəlmanlar da buraya köçdülər. Hal-hazırda Mütəffiq dövlətlərlə əqd edilən [imzalanın] mütarikə mövcubincə [atəşkəsə əsasən] Türkiyə əsgərləri İrəvan quberniyasında tutduqları yerləri tərk etməkdədirlər. Bizim təkzib edilməyən dəlimiz vardır ki, erməni hökuməti Türkiyə əsgərləri tərəfindən tərk edilən yerlərə Türkiyə Ermənistanından fərar edən erməni qaçqınlarını yerləşdirməyi qərara almışdır. Bu əhvalat müsəlman əhalisinə də məlumdur. Buna binaən [görə], müsəlman əhalisi ermənilər tərəfindən təcavüzlər başlanacağından ehtiyat edib, öz doğma yurdlarını buraxaraq ətrafa dağılmaqdadır. Biz buna inanırıq ki, hərgah indidən İrəvan quberniyası müsəlmanlarının mühafizəsi üçün tədbirlər ittihaz olunmasa [görülməsə], 450.000 nüfustən ibarət əhali öz yurdlarını buraxıb aclıqdan və soyuqdan məhv və tələf olmağa məruz qalacaqlar.

İrəvan quberniyasının minlərcə məşəqqət və əziyyətlərə düşər olmuş və dağılmış əhalisinin bilmərrə məhv

və nabud [yox] olmasına imkan verməmək üçün təhti-himayəsi altında milyonlarca müsəlman yaşayan hökumət[in] nümayəndəsinə müraciət edib, İrəvan quberniyası müsəlmanlarının canını və malını ermənilərin təərrüz [hücum] və təcavüzündən mühafizə etməkdən ötrü və bu müsəlmanların müqəddəratı həll edilənə qədər hal-hazırda yaşadıkları yerdə qalmaq üçün iqdamatda bulunmağınızı [tədbir görməyinizi] xahiş edirik. Bundan əlavə, İrəvan quberniyası müsəlmanlarının keçirdikləri fəlakətli əhvalı öz hökumətinizə və Müttəfiq dövlətlərə yetirməklə, bura müsəlman əhəlisinin mövcudiyətini mühafizə etmək üçün beynəlmiləl bir təminat vücuda gətirilməsinin lazım olduğunu xəbər veriniz.”

Müttəfiq heyətə yaxın olan zat, məzkur nümayəndələrin ərzinə [tələbinə; xahişinə] qulaq asdıqdan sonra onların bu ərz-halını general Tomsona yetirməyi qəbul edib demişdir ki, mən özüm İrəvan quberniyası müsəlmanlarının əhvalından yaxşı xəbərdaram. Bu barədə Müttəfiq dövlətlər tərəfindən bu yaxınlarda görüləcək tədbirlər mövcubincə [tədbirlərə əsasən] müsəlmanlar əleyhində heç bir ixtilaf çıxarılmayacağına ümidvaram.

BİR İNGİLİSLƏ MÜSAHİBƏ

Dünkü vaporla Ənzəlidən məşhur tüccardan [tacirlərdən] bir ingilis Bakıya

varid olmuşdur [gəlmişdir]. İşbu zat, ingilis qoşunu ilə əlaqədardır. Rusca “Azərbaycan” qəzeti müxbiriylə müsahibə əsnasında axırncı hadisat [hadisələr] barəsində ingilis öz nəzəriyyatını böylə təsvir etmişdir:

Axır vaxtlar müsəlihə [barışıq] müzakirətinə [danışıqlarına] baxmayaraq, müharibə hərəkəti öz qaydası ilə gərdirdi. Almanlar sülh məsələsini uzatmaq xəyalında idilər. Bir həftə bundan əqdəm [əvvəl] ingilis-firənglər Sedanın nisfini [yarısını] işğal edərək Mets önündə Almaniyaya torpağına girdilər. İşbu məsələ Almaniyaya komandanlığını general Foş yanına nümayəndə göndərrib, təcili surətdə dava hərəkətinin saxladılmasını ricaya məcbur etdi. General Foş, bir ultimatum təqdim edərək 72 saatın ərzində müharibə hərəkətinin saxladılması üçün Almaniyanın qaliblərə təslimini tələb etdi. Yeni ultimatum ildırım sürəti ilə Almaniyada intişar tapdı [yayıldı]. Təşrini-saninin [noyabrın] 11-ində ultimatumun vaxtı qurtarırdı. Kayzer Vilhelm müharibəyə davam edə bilməyəcəyi və işbu şəraitə [şərtlərə] razı ola bilməyəcəyindəndir ki, taxtdan əl çəkdi. Kronprins də babası [atası] kimi etdiyindən, hökumət Almaniyada məşhur firqənin əlinə keçmişdir.

Türkiyə ilə Müttəfiqlər miyanında [arasında] etilaf [uzlaşma] əmələ gəlmişdir.

Yeni Qafqaziya cümhuriyyətləri məsələsi hal-hazırda Müttəfiqlər tərəfindən müzakirə edilməkdədir. Mu-

maileyhin [adı çəkilən şəxsin] xüsusi nəzəriyyəsinə görə, Müttəfiqlər Sülh Konqresinədək işbu cümhuriyyətləri təsdiq etmək tərəfdarıdır.

NƏZARƏTLƏRDƏ [NAZİRLİKLƏRDƏ]

Hökumət Şurasında

Azərbaycan Hökumətinin keçən iclasında məruzə oxunduqdan sonra Şurayı-Vükəla [Nazirlər Kabineti] qərar qoymuşdur ki, Əmlak və Ərazi nazirinin ixtiyarına 6400 rublə buraxılsın ki, Gəncə vilayətindəki kəndlərin və kənd camaatlarının statistikasını hazırlasın və ərazi işlərinə aid bəzi tədbirlər görsün, əmələ gətirsin.

* * *

- Avropaya gedəcək heyəti-mürəx-xəsə [nümayəndə heyəti] üçün plan, statistika və digər məvadd [maddələr] hazırlamaq qəsdini ilə Xariciyyə naziri müavinini sədarəti [başçılığı] altında bir komission təsis edilir. Buraya lazımı əşxas [şəxslər] cəlb edildikdən sonra Xariciyyə naziri hesabatında məsul olmaq şərti ilə bu işlərdən ötrü 100.000 rublə Hökumət tərəfindən istiqraz verilir.

- Hərbiyyə naziri müavinininin məruzəsi ilə bu Nəzarətin heyət forması Hökumət Şurası tərəfindən qəbul və təsdiq edilmişdir.

- Hökumətin 12 təşirini-sani tarixli iclasında qərar qoyulmuşdur ki:

1. Milli Şura dəftərxanası təşkilatı

üçün Şura sədri Məhəmməd Əmin bəy ixtiyarına 10.000 rublə verilsin.

2. Əmanət Sandığı İdarəsi naziri Hacı Rzayevə fəvqəladə müavinəti-nəqdiyyə [nəğd yardım] olaraq 2.000 rublə verilsin.

3. Bu vaxtadək Bələdiyyə İdarəsinin təhti-idarəsində [idarəsi altında] olan ərzaq idarələri bundan sonra Ərzaq Nəzarətinin təsərrüfünə [idarəsinə] keçsin.

4. Azərbaycan dəmiryolları ilə ukraynalılar gedəcək olarlarsa, onlarla da gürcü və lehlərlə [polyaklarla] olan kimi rəftar edilsin.

5. Ümum nazirlərə tapşırılsın ki, tez bir zamanda hər birinin təhti-idarəsində bulunan təsərrüfatın miqdarını müəyyən qılsınlar.

MƏTBUAT

Son inqilablar münasibəti ilə rusca “Azərbaycan” rəfiqimiz yazır:

Gurultusu kəsilməyən toplarla inqilab səsi altında qərb millətlərinin milli arzu və əməlləri [istəkləri] təbəllür edir [özünü göstərir]. Hər iki müharib [savaşa] tərəfdən dəfələrlə təntənəli bir surətdə elan edilib, hal-hazırda da cəhan müqəddəratını əlinə alan Vilson tərəfindən təsdiq edilən millətlərin müqəddəratının kəndilərinə tapşırılması əsasları vücuda gətirilməkdədir.

Bir çox millətlərdən mütəşəkkil Avstriya hökuməti, ibarət olduğu hissələrə ayrılıb və hər millət süngü

qüvvəsi ilə öz varlığını vücuda gətirmək yolu ilə getmişdir. Burası qeyd edilməlidir ki, sabiq Avstriya-Macaristanın bu halı nəinki Müttəfiq hökumətlərin, hətta Avstriyanın etirazına da düçar olmamışdır.

Biləks [əksinə], biz görürük ki, Avstriyada məskun [yaşayan] almanlar macar, çex, slav, italyan, xorvat, dalmat, rumın və qeyri millətlərin ayrılmasını təbii və dörd sənə yarım davam edən Cahan müharibəsinin məntiqi nəticəsi ədd [hesab] edirlər. Həqiqətdə də tarixin təbii gedişi yer üzündə məskun millətlərin müqəddəratı-milliyələrinin [milli müqəddəratlarının] kəndilərinə tapşırılması və bu millətlər arasında müəyyən və aşkar münasibət və əlaqə bərpasına müncər olmalıdır [gəlib çıxmalıdır]. Çünki indiyə qədər davam edən imperyalist tərzi-idarəsi bütün dünyanı və hamı millətləri gərgin bir vəziyyətdə buraxaraq, külli qurbanlar aparıb və camaat dövlətini [bəşəriyyətin sərvətlərini] tələf edirdi.

Bu müharibə beynəlmiləl münasibətin [münasibətlərin] qeyri-müəyyənliyini süngü qüvvəsinə istinad, zəiflərin hüququna təcavüz etməklə onları öz pəncəsi altına alan dövlətlərin mümtaz [üstün] bir mövqe tutmaları və zəif millətlərin fəna bir mövqedə bulunmaları nəticəsi olmuşdur. Halbuki, bəşəriyyətin getmiş olduğu yol və bütün kürreyi-ərzin hər bir guşəsinə yayılmış olan mədəniyyət, şərəfi-milli [milli şərəfin] və hüqu-

qi-bəşəriyyənin [insan hüquqlarının] dərk edilməsi bu vaxtadək davam edən üsuli-idarə və beynəlmiləl münasibətə müqayir [zidd] idi.

Tarixin gedişi qarşısına çəkilmiş olan süni sədd və maneə böyük bir ixtilafa bais olmuşdur ki, 30 milyon can qurban verilməsilə də olsa, həll ediləməli idi. Millətlərin kəndi müqəddəratının kəndisinə tapşırılması, beynəlmiləl nəzarət altında olmaq şərtilə ümum insanlara yer üzündə özü istədiyi kimi yaşamaq, “Hürriyyət, müsavət və üxüvvət [qardaşlıq]” və “Yaşa, başqalara da yaşamaq imkanı ver” şuarlarının təqibi lüzumu[nu] cahangirlik və öz mənfəəti üçün başqalarını məhv etmək arzusu ilə zəhərlənməmiş olanlar etiraf etdilər. Bu əsas Avstriya-Macaristan millətlərindən başqa, müşahidə etdiyimiz kimi, Türkiyə millətləri haqqında da tətbiq etdilər. Dəlil olaraq bəzən milli dəstəvizlər [səbəblər; bəhanələr] deyil, tarixi əsaslar üzərinə əsaslanmış coğrafi mövqe irəli yeridilir. Hərgah böylə isə, vəd edilən və Avstriya, Türkiyə millətləri haqqında tətbiq olunan əsasların ələlümum [ümumiyyətlə] İngiltərə, Fransa, İtaliya, Rusiya təbəələri və baxüsus [xüsusilə] Qafqaziya üçün də tətbiq edilməsinə mümaniət [maneə] və səbəb görməyiriz.

İşlərin məntiqi gedişi, məmləkətdə hökumət bərpa etmək imkanından məhrum olan Qafqaziyanı Rusiyadan ayıraraq, Qafqaziya millətlərini öz həyat və təbii mövcudyyətlərini təminə

məcbur etdi. Hərgah qeyri məmləkətlərdə istiqlalıyyət əsasının tətbiqi bir çox zəhmət və hazırlıqlar tələb etsə, Qafqaziya üçün bu əməliyyat xeyli asandır. Çünki bu əsas, həqiqətdə vücuda gətirilmişdir. Azərbaycan, Şimali Qafqaziya, Gürcüstan və Ermənistan çoxdan bəri müstəqil olub, özləri üçün qanuni hökumət vücuda gətirmişlər.

Siyasətə böylə kamil olan müstəqil millətləri başqa siyasi sazişlərə [ittifaqlara, kombinasiyalara daxil olmağa] məcbur etmək nəhayət dərəcədə ədalətsizlik və səfahətdən [ağılsızlıqdan] ibarətdir. Bu tövr canlı qüvvələri biganələrə vermək hər bir nöqtəyindən nəzərdən mümkün deyildir. Daxildə əlahiddə [ayrı] və müstəqil yaşamaq və tam hüquqa malik olmaq şərti ilə bunları və bir başqasını da bir yere yığmaq başqa məsələdir. Bu tövr siyasi saziş [ittifaq], zənnimizcə, qəbul edilə bilər. Siyasi nöqtəyindən nəzərdən bəliğ [yetmiş, kamil] olan 10 milyon camaatın arzu və əməlinə [istəyinə] zidd gedən cürbəcür siyasi sazişlər [ittifaqlar] vücuda gətirilməsi üçün böyük hərbin aparmış olduğu milyonlarca qurban sırasına daha bir çox qurbanlar vermək lazım gələr.

BİR ERMƏNİNİN SƏDASI

Rusca “Azərbaycan” qəzetəsində bir məqalə dərc edilmişdir ki, tərçüməsini qarelərimizə [oxucularımıza]

təqdim edirik:

“Azərbaycan” qəzetəsinin 31-inci nömrəsində Gəncə vilayətində erməni əsgərlərinin düşmənənə hərəkəti haqqında yazılmış olan fəqərəni [məqaləni] biz Bakı erməniləri dərin bir hissi-təəssüflə oxuduq. Bakıdakı erməni hissələrinin şəhər daxilindəki xudsəranə [özbaşına] müharibələrindən naşi [ötrü] aldığıımız yaralar hələ sağalmamışlardır.

Türk Komandanlığı və gənc Azərbaycan Hökumətinin ciddi iqdamatı [addımları] sayəsində qara qüvvələrin xudsəranə hərəkətinə [hərəkətlərinə] xitam [son] verilərək bir rahat nəfəs almağa və Bakı müsəlmanları qardaşlarımızla rahat yaşamağa başladıq. Hər gün Qarabağ və Gəncə vilayətlərindən işbu əsrlər qonşusu olan millətlərin rahat və asudə yaşaması barəsində gələn xəbərlər bizi daima şad və məsrur edirdilər [sevindirirdi]. Böylə xəbərlər gəldikdə ermənilərin də, müsəlmanların da ürəklərinə təsəlli bağışlayır və səmimi şadlıq hissi oyandırır. Bakı erməni qadınlarının müsəlman qadınlarına və sonra islam qadınlarının erməni qadınlarına yazdıqları müraciətnamələri şadlıqla qarşılayaraq, işbu vəsilə ilə işə böyük mənfəət gətirəcəyi, ədəmi-etimadın [etimadsızlığın, inamsızlığın] bərtərəf [aradan qaldırılacağı] və mehriban qonşuluq münasibətinin [münasibətlərinin] təcidd [bərpa] ediləcəyinə itminan [əminlik] hasil olurdu. Bu surətdə əlbəttə ki, Gəncə vilayətindən gələn

xəbərlər biz ermənilərin əmiq hey-rətini mövcib [dərin hey-rətinə səbəb] olacaqdı.

Şimdi aşkara məlumdur ki, müvəq-qəti müharibə müvəffəqiyyəti daimi olammaz. Misal çox-çoxdur. Məsələn, bir vaxt rus ordusu Vandan Bitlisə qədər, Trabzondan Ərzincana qədər yürüdülmüşdü. Fəqət Brest-Litovsk müahidəsindəki [müqaviləsindəki] bir qələm hərəkəti ilə minlərlə cavan qanları ilə qızarmış işbu ərazi bütün-lüklə geri qaytarıldı. Avstriya göz önündədir: Almanıyanın müvəffəqi-yətsizliyindən və daxili əhvalından naşi [ötrü] bütün Serbiya, Qaradağ və İta-liyadan işğal etdiyi torpağı əksəriyyə-n təxliyə etməyə məcbur olmuşdur.

Şimdi bütün övlad qanı ilə suva-rılmış diyarlarda ildırım sürəti ilə sülh sədasi getdiyi bir vaxtda, biz Qafqaziya millətlərinin biri-biri üzərinə silah qaldırmaları bicadır [boşunadır]. Təkrar deyirəm ki, indi hərbculuq [müharibə tərəfdarlığı; davakarlıq] heç bir nəticə verməyəcəkdir. Hər halda biz inanırıq ki, Gəncə vilayəti hadisəti fəqət bir yalnışlıqdan ibarətdir. Ermənistan Hö-kuməti işbu təşəbbüsata iqdəm edə bilməz, böylə isə Ermənistan Höku-məti başqa-başqa qoşun qitəati [hissə-ləri] çıxışları önünü birdəfəlik almalıdır.

Biz Bakı erməniləri isə həmvətən-lərimizin bisəbəb qonşu hökumət əleyhinə çıxış yarımlarından ziyadə-sincə narazıyıq. Biz qonşularımızla dostluq düyümləri düyməyə şüru et-mişik [başlamışıq].

Bəsdir ağılsızlıq! Biz qardaşların qanı içində boğuluruq. Şimdi bütün cəbhələrdə müharibə hərəkəti dayan-dırılmışdır. Yeni cəbhə açmaq böyük cinayətdir. Şimdi bəşəriyyət hədsiz-hesabsız qurbanlar bahasına müsəvat, üxüvvət [qardaşlıq] və hürriyyət təbşir edən [muştuluqlayan] sülh qarşısında bulunduğ bir zamanda ayrı-ayrı siya-sətçilərin hər b ilahına verdikləri hər bir qurban bütün xalq tərəfindən nifrətlə qarşılanaraq, hələ ayılmamış bu siyasətçilər nəslə-ati [gələcək nəsil] tərəfindən təkdir [pislənəcək] və təlin ediləcəklərdir [lənətlənəcəkdir].

A. Abramyans

GƏLMƏ!

Bu dağlar mənimdir, yeni gün gördü,
Boğar səni ahım, ey duman, gəlmə!
İnanma fələyə, dönükdür üzü
Bir üzə gülməyir hər zaman, gəlmə!

Ey yağmursuz bulud, uğursuz kölgə,
Dəyişməm mən “al”ı o çirkin rəngə!
Sevdası könlündə bir dağın ölkə
Baxar yad gözlərə pək yaman, gəlmə!

Könüllər bir dəniz, coşdurma onu,
Coşğun könüllərin fırtına sonu.
Sən ey şimal yeli, gəl etmə bunu,
Yox isə əmrinə uymayan, gəlmə!

Sən ey gözlərimə batan quruntu,
Sağlam bir imana səndən nə qorxu!
Bəslərsə vicdanlar pək böyük duyğu,
Yenilməz qaladır hər vicdan, gəlmə!

Cavad

YAXIN İSTİQBAL QARŞISINDA

“Ey bütün ərzin səfalı, şanlı cümhuriyyəti!
Şimdi bir kövkəbsin aləmdə qərinə-fərrü-tab.
Feyzyabi-nuri-əşfağın olan azdır hənüz
Çox zaman keçməz vəli dəhrə olarsan afitab.”
A. Cövdət

Bu son günlər hər kəsi ən çox məşğul edən məsələ Azərbaycan Parlamenti məsələsidir. Bir çoxları bu Parlamenti səbrsizliklə gözləyərək ona qayət böyük ümidlər bağladığı mühəqqəq [qəti] isə də, fəqət bəzilərinin bundan da bir şey çıxmıyacaq deyə məyusluq izhar etdiklərini [bildirdiklərini] də etiraf etməliyik. Lakin bu məyusluq son zamanlardan bəri keçirtdiyimiz bir çox təəssüratın nəticəsi olub, mətləbin əsasına heç bir rəbti [bağlılığı] olmasa gərək. Çünki kəndikəndiliyində Parlamentdən məyus olmaq qabil deyildir. Azərbaycan islam tarixində birinci cümhur hökumət olduğu üçün bunun bütün aləmi-islama, bütün Şərqə olacaq təsir və əhəmiyyəti pək böyükdür. Bu gün tarix, aləmi-islamın cümhur idarəyə layiq olub-olmadığını imtahan edir. Bu imtahanın nəticəsində isə ya bir dəxi inhitata [çöküşə] düçar olmayacaq sağlam bir siyasi vücut törəyərək, kəndisinin malik olduğu hədsiz qüvayimənəviyyəni [mənəvi qüvvələri] ənzari-bəşəriyyətdə [bəşəriyyətin nəzərlərinə] ərz etməyə başlayacaq və yaxud əbədi bir inqiraza [məhvə] uğrayaraq, həmişəlik əcnəbi ayaqları altına alınaraq, ən ərzəl [rəzil; rüsvayçı] siyasətlərin qurbanı olub qalacaq. Lakin bu iki

istiqbalin [gələcəyin] hər ikisi yenə bizim əlimizdədir. Bugünkü nəsil tarixin sanesidir [tarixi yaradandır]. Hər millət təhti-idarəsində [idarəsi altında] olduğu hökumətə şayəstədir [layiqdir], həqiqətini unutmamalım. İndiyə qədər yabançı bir hökumətə tabe olduğu-muzdan naşi [olduğumuz üçün], həpimiz ruhunda hökumətin ziddinə, əksinə çalışmaq bir sövqi-təbii olmuşdur. Fəqət bugünkü və bundan sonra[kı] əsas üzərinə təşkili-hökumət yabançı deyil, bizim kəndimizin olduğu üçün həpimiz onun möhkəm əsaslar, mətin bünövrə üzərində təşkil olub, məsud yaşamasına səy etməyə vicdanən borcluyuz və unutmamalıyız ki, bu birinci cümhuriyyət bir çox İslam ölkələrinə sərməşq [nümunə] olacağı üçün Azərbaycanın tarixi rolu qayət mühüm və qayət nəcib bir roldur. Bu rol, bəhəqq [lazım olduğu kimi] ifa edilərsə, Azərbaycan aləmi-islamın siyasətcə məsud bir guşəsi, mədəniyyətə Şərqin bayraqdarı olacaqdır. Bu ağır və qiymətli vəzifənin ifası biz azərbaycanlıların öhdəsinə buraxılır. Əcəba Şərqin, baxusus [xüsusən] İslam şərqinin də yaşamağa haqqı və istedadı varmı? Tale bizdən bu məsələnin həllini istəyir. Azərbaycan, tarixinin birinci səhifələrini yazır. Bu səhifələr yeniləmiş Şərq tarixinin müqəddiməsidir. Baxalım bu səhifələrdə nə yazılacaq? Baxalım sevə-sevə bəklədiyimiz Azərbaycan Məclisi-Millisi tarixi rolunu ifaya qadir olacaqmı? Bu sonki suala əsla tərəddüd etmədən “Əvət, olacaq” deyə cavab vermək

istəyirəm.

“Müsavat” firqəsinin birinci qurultayında firqə başçılarından möhtərəm bir zat: “Vətəndaşlar! Birinci dəfə Qafqaz islamlarının qurultayı çağırıldıqda mən rüyada «Müsavat» firqəsinin birinci qurultayını görürdüm, indi bu qurultay da hüsula gəldi də, mən həmin bu «İsmailiyyə»nin möhtəşəm binasında birinci Azərbaycan Parlamenti iniqad edəcəyini [açılacağı] görürəm” demişdi. Bu səmimi bir dilək yalan çıxmadısa da, bir az yanlış oldu. Az müddət bundan əqdəm [əvvəl] bütün Azərbaycan türklərinin mayeyi-qürur və iftixarı [qürur və iftixarının mayası, səbəbi] olan “İsmailiyyə” indi həpimizin alınımızın qarası, sinəmizin yarası olub durur. Biz onun yalnız xarabasını seyr etməyə məhkum olduq. Parlamentimiz “İsmailiyyə” binasında deyil, başqa bir yerdə iniqad etməyə məcbur oldu. Fəqət onun qoyacağı əsasların, deyil “İsmailiyyə”, bəlkə Qafqaz silsileyi-cibalından [dağ silsiləsindən] daha layetəzəlzəl [sarsılmaz], daha möhtəşəm olmasını uca tanrıdan niyəzlər [diləyər], bütün vətəndaşlarımların bu asudə və yeni doğulmuş vətənin uğrunda sabit və sarsılmayan bir imanla, səmimiyyət və məhəbbətlə çalışmalarına yenə o uca tanrıdan müvəffəqiyyətlər diləyərəm.

Çalışalım bu birinci Cümhuriyyət
Bütün islam ellərinə sərməşq olsun.
Bu ölkənin siyasəti – bir ədalət,
Qanunları – insanlığa bir eşq olsun.

Əli Yusif

BƏLƏDİYYƏ MƏCLİSİNDƏ

Təşrini-saninin [noyabrın] 12-sində Qasimovun sədarəti [sədrliyi] ilə Bələdiyyə Məclisinin iclası vəqə olmuşdur. Qlasnı [səs haqqı olan üzv] [Əsədulla] Əhmədov, Bələdiyyə İdarəsi heyətini azaldan komisyona fəaliyyəti barəsində məlumat istəyir. Bələdiyyə İdarəsi müzakirədən [müzakirələrdən] sonra işbu qərara gəlir:

“Qlasnı Əhmədovun istizahını [izahat tələbinə] eşitdikdən sonra Bələdiyyə Məclisi, Bələdiyyə İdarəsinə və xüsusi komisyona təklif etmişdir ki, təcili surətdə işbu məsələni həll edərək nəticəsini yaxın iclasda pişnihad [təqdim] etsin.”

Ondan sonra doktor Qarabəylinin zirdəki [aşağıdakı] isticvabı [sorgusu] elan edilir:

1. Şəhər üçün odun hazırlamaq qəsdilə iqdamatda [təşəbbüsdə] bulunmuşmudur?

2. Nə üçün mədən dairələrinə qənd, çay verilir, fəqət neçə aylarla qənd, çay almamış köylərə verilməyir?

Bu suallara qlasnı [V. V.] Smirnov kafi cavab verir. Odun məsələsi həll edilməmişdir, çünki odun özgə dövlət ərazisindədir. Köylərə qənd, çay vermək məsələsinə gəldikdə, Smirnov demişdir ki, ərzaq məsələsini Hökumət öz əlinə aldığından, bu işə də Hökumət baxmalıdır.

Bələdiyyə Məclisi, Tibbiyyə və sihiyyə [Tibbi-sanitar] komisyonusunun sədri vəzifəsini ifa edən doktor Fin-

kelşteyn təklif edir ki, komisyona doktor Məlik bəy Sultanov da daxil edilsin.

Bələdiyyə Məclisi razı olur.

Qlasnı Həsənov, üzvlükdən çıxdığını xəbər verir.

Bədəhu [ondan sonra] növbəti məsələlərə keçilir.

Bələdiyyə İdarəsindən şikayət məzmunlu doqquz ərizəyə baxılır. Bunlardan fəqət birinin ərizəsi qəbula keçərək başqaları nəticəsiz buraxılır.

Sonra dağılmış şəhər döşəmələrini düzəltməkdən ötrü 300.000 rublə istənilir.

Bələdiyyə Məclisi razı olaraq hələlik 60.000 rublə təxis etmişdir [ayır-mışdır].

Bələdiyyə Məclisi, müqavileyi-müştərəkə [kollektiv müqavilə] məsələsini müzakirəyə başlayır və əksəriyyəti-səda [səs çoxluğu] ilə (26 səs [lehinə], 12 səs əleyhinə) Bələdiyyə İdarəsinin Xidmətçilər İttifaqı ilə əqd etdiyi [bağladığı] müqavileyi-müştərəkəni [kollektiv müqaviləni] fəsx [ləğv] olunmuş hesab etməyi təhti-qərara alır.

BAKI XƏBƏRLƏRİ

* Bu gün (cümə) Hökumət teatrosunda Hacıbəyov Qardaşları Müdiriyəti tərəfindən “Dağılan tifaq” və “Axşam səbri xeyir olar” nam pyesalar mövqeyi-tamaşaya qonulacaqlardır.

* Ziraət Nəzarətinə 6400 rubləlik bir məbləğ təxis edilmişdir [ayrılmış-

dır]. İşbu məbləğə Ziraət Nəzarəti tərəfindən Ərazi qanunu, Gəncə quberniyası köylərinin başqa-başqa xəritələri təb' [çap] etdiriləcəkdir.

* Müttəfiqlər və Türkiyə miyanındakı [arasındakı] mütarikədən [atəşkəsdən] naşi [ötrü] Türk Komandanlığı ilə müzakirədə bulunmaq qəsdini Bakıya İngiltərə, Fransa heyəti gəlmişdir.

* Hifzüssihhə Nəzarəti [Səhiyyə Nazirliyi], Tibbiyyə və sihiyyə şöbəsinə [Tibbi-sanitar şöbəyə] müraciətlə müsri [yoluxucu] xəstəliklər qarşısına nə kimi tədabir ittixaz edilməsini [tədbirlət görüldüyünü] isticvabda bulunmuş [soruşmuş] və bütün tibbiyyə və səhiyyə müəssisələrinin fəaliyyətə başlaması və doktorlar[ın] yerlərində olmasını bilmək istəmişdir.

* Dövləti Bankda xüsusi banklara istiqraz açıldığından naşi [ötrü] hərəkət [hərəkətlilik, canlılıq] müşahidə olunmaqdadır. Bank müştərilərə təməs-süknəmə (veksel) dəyişdirir. İstiqraz açıldıqdan sonra uzun müddət fəaliyyətsiz qalmış məhsubat [ödənişlər] şöbəsi işə başlayacaqdır. Bir az da olsa pul gələrsə, xüsusi banklar hesab-cariyyə [cari hesab] üzrə pul verə biləcəklərdir.

* Azərbaycan Dövləti Bankı hal-hazırda bu vaxtadək mərkəzləri başqa (Tiflis, Moskva və qeyr kimi) şəhərlərdə olan bankları mərkəzlə əlaqədar etməyə məşğuldur. Yeni mərkəz Azərbaycan Dövləti Bankı olacaqdır. Xüsusi banklar da fəaliyyətə başlamışlar. Dövləti Bank bunların bir parasına is-

tiqraz açmışdır.

* Bakı Valiliyi qərardadı ilə mərkəzi məhbəsin şöbələri ləğv edilirlər.

* Məhbuslar üçün həbsxanada xörək bişirilmək məsələsi həll edildiyindən, onlar bundan sonra bişmiş yeyə biləcəklərdir.

* “Oxota” adlı ovçular cəmiyyəti üçün bundan sonra ovçu silahı daşımaq və saxlamaq üzrə Daxiliyyə Nəzarəti tərəfindən icazə verilmişdir. Bu il kanuni-saninin [yanvarın] birinədək bu cəmiyyətə daxil olan əzanın [üzvlərin] belə silahları daşımağa ixtiyarı olacaqdır.

“Bəsirət” qəzetəsi

Beş sənədən bəri nəşri davam edən və bu son mart hadisəyi-əliməsindən [faciəli Mart hadisələrindən] dolayı müvəqqətdən qapanmağa məcbur olan həftəlik “Bəsirət” qəzetəsinin növbəti nömrəsi keçən şənbə günü nəşr edilmişdir. Qəzetə yenə də Hacı İbrahim Qasımzadə cənablarının müdiriyyəti təhtindədir [altındadır].

Ticarət və Sənəət İttifaqında

Təşrini-saninin [noyabrın] 12-sində Yusifəli Əhmədov sədarəti [sədriyi] ilə Ticarət və Sənəət [Sənaye] İttifaqının iclası olmuşdur. İclasda nizamnamə rus lisanında oxunduqda, müsəlmanlar əksəriyyət təşkil etdikləri üçün etirazla türk lisanında dəxi oxunmasını tələb etmişlərdir. Mübadileyi-əfkardan [fikir mübadiləsindən] sonra qət edilmişdir ki, nizamnamə məsələsi

gələn iclasadək təxir edilsin. Bu vaxtadək nizamnaməni türk lisanına tərcümə etdirmək mümkün olacaqdır. Üzvləri də bu barədə mətbuat vasitəsilə xəbərdar etməlidir. Sonra ticarət və sənəət vergisi məsələsi müzakirəsi böyük mübahisəyə bais olaraq iclas qət etmişdir ki, üç nəfərdən ibarət bir komiyaon intixab edib [seçib], Ticarət və Sənəət Nəzarətinə [Ticarət və Sənaye Nazirliyinə] göndərməlidir. İşbu komiyaon kanuni-əvvəlin [dekabrın] 1-i 1918 sənəyə təyin edilmiş vaxtı uzatmaq barəsində Nəzarət indində [Nazirliyin nəzdində] təşəbbüsatda bulunacaqdır. Komiyona Borşçak, Axundov, Akopcanyan intixab edilmişlər [seçilmişlər].

Neftçilər İttifaqında

Neftçilər İttifaqının Mədən dairəsindəki məktəb məsələsinə münhəsir [həsir] edilmiş iclasında işbu qətnamə qəbul edilmişdir:

1) Mütəəllimlərin [şagirdlərin] çoxalması ehtimalı ilə evlər hazırlanmalı;

2) Mədənlərə müavinət [yardım] edici müəssisələrdən ötrü tədrisat haqqı 50 rublə əvəzinə 300 rublədən az olmamaq şərti ilə artırmalı;

3) Füqərə sinifi mütəəllimlərindən 10 faiz məccani [pulsuz] qəbul etməlidir;

4) Bələdiyyə məktəbləri kimi türk lisanı dərslərini artırmalı;

Böylə qət etmişlər ki, məktəb müdirləri məktəb cənbində [nəzdində] yaşasınlar.

* * *

- Məkatib [Məktəblər] Komissionunun sədrliyinə doktor Qarabəy Qarabəyli cənabları, onun müavinliyinə Amosov təyin edilmişdir.

- Mütəəllimlər [şagirdlər] yoxluğundan dolayı şəhərin məccani [pulsuz] əl işləri kursları qapanmışdır.

- Ali-ibtidai məktəblərin mütəəllimləri məktəbi bitirdikdən sonra əcnəbi lisanlarını bilmədiklərindən, edadi məktəblərə daxil olmaqda müşkülata uğrayırlar. Ona görə Məkatib Komissionunda ali-ibtidai məktəblərdə əcnəbi lisanlar tədrisi məsələsi müzakirə edilib, başqa elmlərin çoxluğundan dolayı lisanlar tədrisi qeyri-mümkün görülmüşdür.

Neft mədənciləri nazirlər hüzurunda

Neft ticarət və sənəət [sənaye] müəssisələrinin sahiblərinə qaytarılmasından naşi [ötrü] Neftçilər İttifaqının sədri və bir neçə böyük neft firmaları sahiblərindən mürəkkəb bir komisyona Maliyyə naziri Hacinski, Ticarət və Sənəət naziri Cavanşir, Türük və Məabir [Nəqliyyat və Rabitə] naziri Məlikaslanov həzrətləri hüzurlarına qəbul edilmişdir. Maliyyə naziri həzrətləri demişdirlər ki, pişnihad [təqdim] edilmiş məruzədən neftçilərin ehtiyacı [ehtiyacları] ilə tanış olmuşdur. Buna görə də işbu maddələrin qövldən fe'lə [sözdən işə] gəlməsini vacib bilir. Neftin müəyyən bir hissəsi dövlətə verilməli, milliləşmək vaxtında xəzinədən alınmış pullar da xəzinəyə verilməlidir.

Əlbəttə ki, hissənin miqdarı Hökumət və neftçilər tərəfindən təyin ediləcəkdir. Qəzrlərin [borcların] ədasını [qaytarılmasını] təxirə salmaq və moratorium [borcların hökumət tərəfindən təxirə salınması] məsələsinə gəldikdə, nazir öz müavinətini [köməyini] vədə etmişdir. Neftçilərə borc vermək məsələsində Hökumət bir borc verməklə iktifa [kifayət] etməyərək, banklarda istiqraz açmağa çalışacaqdır. Bununla bərabər, nazir həzrətləri, Hökumətə bir hissə neft verilməsi məsələsi haqqında neft mədəncilərinin nəzəriyyatını da [fikirlərini də] bilmək istəmişdir.

Neft Mədənciləri İttifaqının sədri demişdir ki, başqa müəssisələrin Xalq Təsərrüfatı Komissarlığına olan qərzi [borcu], hökumət qərzi olduğu üçün Hökumətə veriləcəkdir. Əlavə, Hökumət müəyyən miqdarda vergi təyin etməklə özündən ötrü mədaxil [gəlir] yolu açmağa biləcəkdir. Maliyyə naziri həzrətləri demişlər ki, ehtiyat neftindən 40 faiz Hökumət nəfinə [yararına] verilərsə, təmin edilmiş olar.

Fəqət Hökumət bütün xalq təsərrüfatı məxaricini [xərclərini] öz öhdəsinə götürməyə hazırdır. Ancaq milliləşmək vaxtındakı neft hasili Hökumətə verilmək şərti ilə. İşbu məsələ neftçilərlə Hökumət miyanında [arasında] ixtilafa səbəbiyyət vermişdir.

Nazir həzrətləri göstərmişlər ki, milliləşmək vaxtında ixrac edilən nefti ziyan kimi qəbul və firmalar miyanında təqsim etməlidir [bölmək lazımdır].

Böyük firmalar böyük ziyan çəkərlərsə, onların ziyanlarını verməlidir. Nazir təklif etmişdir ki, malı aparılan firmaya vəsiqə verilməlidir ki, vaxtında o vəsiqə üzrə tələbatda buluna bilsin. Hələlik bu vəsiqələr hesab kağızı kimi qəbul edilir ki, Dövləti Banka ilə aparılan neft barəsində hesab saxlanılsın. Xalq təsərrüfatının məxaricinə gəldikdə, firmalar bunu Hökumətə qaytarmalıdır.

Moratorium və başqa məsələlərə gəldikdə, nazir həzrətləri demişdir ki, işbu məsələni qərz [borc] ilə nizama salmaq mümkündür. İşbu qərz də seyri-səfain [gəmi səfərləri] açılanadək təcil edilə [təxirə salına] biləcəkdir.

Heyət nümayəndələrindən biri mal aparmaq məsələlərindən dolayı neft vaporlarının təmirə möhtac olduğunu göstərmişdir. Nazir cavab vermişdir ki, neft donanmasının qayıtması siyasi məsələlərdən asılıdır. Siyasi müzakirə [müzakirələr] davam edir. Ola bilsin ki, vaporlar qayıtsınlar.

İttifaqın sədri pul yoxluğundan şikayət edərək, fəhlələrin aclığa məruz qaldığını söyləmişdir. Nazir həzrətləri vəd etmişlər ki, təşrini-saninin [noyabrın] əvaxirinədək [axırlarınadək] pul hazır ediləcəkdir.

Türüq və Məabir [Nəqliyyat və Rabitə] naziri həzrətləri demişlər ki, neft-provod [neft boruları] təmizlənmişdir. Bu yolla neft və cövhər göndərilməsini məlum etməlidir. Bundan əlavə, Azərbaycan və Gürcüstan hökumətləri əllərində 1500 neft vaqonları vardır.

Bunları da mal göndərməkdən ötrü hazırlamaq mümkün olacaqdır.

QUBADA

Qubada səhiyyə işləri axır günlərdə təhti-intizama [intizam altına] alınıb, doğru bir izə düşmüşdür. Böylə ki, bu vaxta qədər Qubada misli görülməmiş gözəl bir xəstəxana açılıb işə başlamışdır. Gələgi (ambulator) xəstələri müalicə etmə[k]dən əlavə, müsri [yoluxucu] mərəzlərə [xəstəliklərə] düçar olanlar üçün 25 yataqdan ibarət xüsusi bir şöbə də açılmışdır. Xəstəxana heyəti-ətibbası [tibbi heyəti] bir doktor (həkim), bir doktor müavini və üç şəfqət bacısından təşəkkül etmişdir. Dərmanlıqdan qapalı qalmış əczaxanaya lazımı miqdarda dərman gətirilib, həmçinin fəaliyyətə başlamışdır.

Ömründə bir süpürücü görməyən Quba küçələri indi bələdiyyə tərəfindən tutulmuş süpürücülərlə təmizlənir. Şəhərin ortasından axan یرmağın o biri kənarında yerləşmiş yəhudi hissəsindən ilin hər zamanında burnu tutmadan keçmək mümkün olmadığı halda indi həman ruhu müəzzəb [ruha əzab verən] qoxulardan, hər tərəfdə təpələrcə birləşmiş zibil və kül təşkil edib, bir çox sari [yoluxucu] əmraz [xəstəlik] mənbəyi olan bədbu [pis qoxulu] çamurlardan zərrəcə əsər qalmayıb, yəhudi tərəfi küçələri dilpəzir [könülə xoş gələn] bir mənzərə almışdır.

Hamamlara gəlicə, həman həz-

rəti-Nuh əyyamından qalma səliqələ-rində davam edirlərsə də, yenə bərə-kət versin ki, milyardlarca mikroblar oynaqı olan “irtimasi qüsl” hovuzları ortadan qaldırılmışdır.

Quba və ətrafında qaç aylardan bəri davamla minlərcə millət əfradını [fərdlərini] vaxtsiz olaraq ədəməbadın [yoxluq ölkəsinin; ölümün] ağıuşı-əbə-disinə [əbədiyyət qucağına] atan yata-laq, vəba, ispanyol [ispan qripi] kimi müsri [yoluxucu] xəstəliklər, həmdlər [şükürlər] olsun ki, axır günlərdə sa-kitləşib, hər gün iyirmi və otuza qədər çiyinlərdə daşınan tabutların ədədi azalması və bəlkə yox dərəcəsinə gəlməsi də müşahidə olunmadadır.

Məmləkətimizi alt-üst edən iğtişaş və intizamsızlıqlardan dolayı bir ilə qərib [yaxın] olar ki, Quba postaxanası qapalı qalıb, müxabirətini [xəbərləşmə-ni] qət etmiş idi. Şimdi qaimməqam əfəndinin səy və ehtimamları [səyi, diqqəti] ilə postaxanamız işə başlayıb, işlər öz mehvərini alınca [işlər öz yoluna düşənə kimi] müvəqqəti olaraq Quba ilə Bakı arasında həftədə iki dəfə gedib-gələcəkdir. Əvvəlinci posta bir qaç gün iləri Bakıya yollanmışdır.

H. R.

TEATRO VƏ MUSIQI

8 təşrini-sani 334 tarixdə şühəda ailəsi [şəhid ailələri] mənfəətinə olaraq Hökumət teatrosu müdiri Zülfüqar

bəy Hacıbəyli tərəfindən tərtib edilən teatrodan hasilati-safiyə [təmiz məda-xil] olan yekunu iyirmi iki min iki yüz doxsan iki (22292) rublə səksən (80) qəpik Azərbaycan Ordusu şöbəyi-məxsusəsinə [xüsusi şöbəsinə] təslim edilmişdir.

Teatro müdiri Zülfüqar bəy və bərabərlərində çalışan teatro məmurininin [işçilərinin] göstərmiş olduğu hüsni-niyyət və əhalinin istiqlalı üçün şəhid olan qardaşlarının övlad və əyalını [ailəsini] unutmadıqlarını bir-biri ilə müsabiqə edərcəsinə yapıdqları bu maddi fədakarlığa təşəkkür edir və bundan sonra da vətəni üçün canını fəda edən hər adam arxasında qoca bir millət olduğunu anlayacaq və ona görə də qüvvətini bir misli daha artıracaq və millətimiz bu sayədə nail olduğu istiqlalını ilələbəd mühafizə edəcəkdir.

Şühəda ailəsi nəfinə [xeyrinə] oynanan teatrodan hasil olan mədaxil

1334 sənəsi təşrini-saninin 8-ində Azərbaycan Hökumət teatrosunda Hacıbəyli Qardaşları Müdiriyyəti tərəfindən Azərbaycan müharibəsində şəhid olan şühəda ailəsi nəfinə mövqeyi-tamaşaya qoyulan “Gaveyi-ahəngər” faciəsi tamaşasından hasil olan mədaxil bu qərar üzrədir:

Bilet satışından 16021 manat;

İlanədən 6442 manat;

Bufətdən 1122 m. 90 q.;

Lotereya və müzayidədən [auksion-dan] 1274 manat;

Yekunu 24859 m. 90 q.

Bütün məxaric 2567 m. 10 q.

Hasilati-safiyyə 22292 m. 80 q.

İanə verənlərin siyahısı:

1. Hacı Zeynalabdin Tağıyev - 5000 m.
2. Bir türk əsgəri - 500 m.
3. Polis müfəttişi-ümumisi Bəhaəddin həzrətləri - 200 m.
4. Mülazimi-əvvəl [baş leytenant] Sami bəy cənabları - 100 m.
5. Fəxrəddin Kaşani əfəndi - 100 m.
6. Mərkəz komandanı Əhməd Rza bəy cənabları - 90 m.
7. Bir türk xanımından 75 m.
8. Zəki Mehdiyev cənablarından 50 m.
9. Mülazimi-əvvəl Əli Ülvi cənabları - 50 m.
10. Əlirza bəy cənabları - 40 m.
11. Mərkəzi inzibat müfrəzə [asayiş dəstələri] komandanı cənabları - 30 m.
12. Zeynal bəy Səlimxanov cənabları - 25 m.
13. Məhəmməd Necati Fazil cənabları - 25 m.
14. Abbas Məhəmmədov cənabları - 25 m.
15. Zülfüqar bəy Hacıbəyli - 25 m.
16. Binbaşı Nuri cənabları - 20 m.
17. Mülazimi-əvvəl Fərid bəy cənabları - 20 m.
18. Xəlil Hüseynzadə cənabları - 15 m.
19. Məhəmmədəli Sidqi cənabları - 12 m.
20. Ceyhun bəy Hacıbəyli cənabları - 10 m.
21. Səməd Zeynalov cənabları - 10 m.
22. Əliheydər İbadov cənabları - 10 m.
23. Ələkbər Nağızadə cənablarından - 10 m.

Bu teatro tərtibatına əhəmiyyət verib fəaliyyət göstərən zəvat [şəxslər]:

Azərbaycan Polis müfəttişi-ümumisi Bəhaəddin bəy həzrətləri.

Türk əsgəri [hərbi] musiqi dəstəsi.

Bufetdə əyləşənlər: Şura xanım Hüseynova, Məhəmmədəli bəy Qulubəyov, Həsən Hüseynov və Ərəstu İmanov.

Lotereyada əyləşən: Məhəmməd-bağır Əliyev.

Bimuzd və bitəmənna [təmənnəsiz] teatroda olan xanəndə: Kərbəlayi Hüseyn Kazımzadə; sazəndə: Paşa Əlizadə; teatro salonunda nəzarət əyləyənlər: Mirzağa Əliyev və Abbasqulu Kazımzadə cənabları.

“Turan” mətbəəsi sahibi Səməd Mənsur əfəndi 20 faiz, Sadıq bəy və Rza bəy Məlikov bəradərləri adıyla Yakovlev bəradərləri 10 faiz buraxdıqları pullarda güzəşt etmişləridir.

Səhnə üçün lazım olan dəmirçi alətini [alətlərini] bimuzd teatroya nəql edən Bələdiyyə obozu [yük arabası], dəmirçi alət[ni] kirayəsiz verən şəxs və məccanən [pulsuz] iki dəfə elan dərc edən “Azərbaycan” qəzetəsi idarəsi.

Hacıbəyli Qardaşları Müdiriyyəti yuxarıda adları göstərilən ianə sahiblərinə və teatro tərtibatında çalışıb fəaliyyət ibraz edən [göstərən] əşxasa [şəxslərə] və Müdiriyyət artistlərinə səmimi təşəkküratını izhar edir.

Teatrodan hasil olan 22292 rublə 80 qəpik Azərbaycan Ordusu komandanlığında şöbəyi-məxsusəyə [xüsusi şöbəyə] təslim edilib qəbz alınmışdır.

Müdir: Zülfüqar bəy Hacıbəyli

Bakı Ev Sahibləri İttifaqı İdarəsi

Bakı ev sahiblərini cümə günü 15 təş-rini-sani [noyabr] 1918-də saat 11-də Kor-çakovski küçədə 1 nömrəli evdə İttifaqın dəftərxanasında vaqə olacaq ümumi icla-sa çağırır.

Baxılacaq məsələlər:

1) Sədr və katib intixabı [seçilməsi];
2) Vergi münasibətilə ev sahiblərinin vəziyyəti;

3) İclasda qalxacaq məsələlər.

Üzvlərin gecikmələri mütəmənnadır [xahiş olunur].

Sədr əvəzinə: Qasımov
267 1-1

Bakı Vergi Bürosu

B. S. Borşşak vasitəsilə müştərilərə elan edir ki, əlavə gəlir vergisi barəsində şikayətlər ancaq bu il kanuni-əvvəlın [de-kabrın] 1-inə (yaş üsuluyla) kimi qəbul ediləcəkdir. Bu vaxtdan sonra şikayətlər qə-bul edilməyəcəkdir. Vergi vəərəqəsini al-mayanlar dəxi hüquqlarını itirirlər.

Ünvan: Voronsovski caddədə nömrə 4 (Parapet küncündə).

Qəbul edilir hər gün axşam saat 6-dan 9-a kimi.

260 2-1

Ümum türk qardaşlarımıza məlum ediriz ki, 15 təş-rini-sani 1918 tarixdən Kalan-tarov pasajında **“Azərbaycan”** sineması fə-aliyyəyə başlamışdır. Bu sinemada müm-kün olduqca gözəl şəkillər göstəriləcəkdir.

“Vəhşi qadın” 5 hissə müəssir [təsirli] drama bu gün göstəriləcək və **“Türkiyə səfərbərlik”**, **“Ciddi qadınlar”** qayət [xeyli] gülməli.

Sinema hər gün saat 4-dən gecə saat 12-yə qədər açıqdır. Cümələr gündüz saat 12-dən.

Sevgili türk zabitləri üçün bilet 1 rublə və əsgərlər üçün də 50 qəpikdir.

Kamali-əhtiramla
Azərbaycan sineması müdiriyyəti

Elan

Hacı Mirabdulla və Hacı İsmayıl tərə-findən Birinci Qanlıtəpə küçəsində vaqə 121 nömrəli evdə, vəfat edən müsəlman-lar üçün kəfənlik ağ buraxılmaqdadır. La-zımı olanlar mərhumun adını və sükunət etdiyi məhəlləsini və evinin nömrəsini göstərən və məhəllə mollası və ruhanisi imza və möhürü ilə kağız təqdim etməli-dir. Ağın arşını 5 manat 20 qəpikdən hesab ediləcəkdir.

265 2-2

“İttihad”

Mədrəsəsinə kamil farsca bilən təc-rübəli müəllim lazımdır.

268 1-1

Arvad diş həkimi Z. A. Şexter xanım

Dişlər ağrısız çıxarılır. Qızıl qapaq, qar-ma və hər növ qayırma dişlər. Dişin yaxşı qayrılması təmin olunur. Kənardan gələn-lər üçün iş tezliklə görülür. Qiymətlər mü-nasibdir.

Qəbul olunur 9-dan 2-yə və axşam 4-dən 7-yə kimi.

Vorontsovski küçə, 14 nömrəli evdə, paradnı qapıdan.

215

Diş müalicəxanası

S.M. İtkinin süni diş laboratoriyası

Dişlərin ağrısız çəkilməsi. Təzə üsulla farfor və qızıl dişlər qondarılması. Dişlərini qayıtdırmaq və diş qoydurmaq xahişində olanlar səhər saat 9-dan birə və 4-dən 6-ya qədər qəbul olunurlar.

Ünvan: Bolşoy Marskoy küçədə 37 nömrəli ev, telefon 06-25.

208 25-11

Doktor Krinski

Sifilis, əmrəzi-tənasüliyyə [zöhrəvi xəstəliklər] və cild məəzinə mübtəla olanları qəbul etməyə başlamışdır. Səhər saat 9-dan 12-yə kimi; axşam saat 4-dən 7-yə kimi. Ünvan: Tarqovı caddədə Tağıyev qardaşlarının 10 nömrəli evində. Telefon 15-59.

263 12-1

Arvad diş həkimi Moiseyeva-Levin

Olqinski caddədə ev nömrə 5, 3-üncü mərtəbə, sağda. Telefon nömrə 06-23.

Dişlərə müalicə edir, çıxarır. Kauçuk və qızıl üzərində sabiq Berlin şəhər müalicəxanasının müdiri nəzarəti altında süni dişlər qayırılır. Qəbul edir: səhər saat 9-dan 1-ə kimi; axşam saat 5-dən 8-ə kimi.

216

Doktor F. S. Şteyn

Naxoşları qəbul edir səhər saat 9-dan 12-yədək, axşam saat 5-dən 7-yədək.

Mariinski və Tarqovı caddələrin küncündə Əşrəfovun evi, “Jorj” əksxanası. Telefon nömrə 54-44.

232

Diş təbibəsi Altmanın diş müalicəxanası

Naxoşları qəbul edir saat 8-dən 1-ə kimi, 4-dən 7-yə kimi, qadınları 1-dən 3-ə kimi. Dişlərə müalicə edir, doldurur, ağrısız çıxarır və qızıl və kauçuk üzərində süni dişlər qayırır. Hərbiyə, məktəblilərə və çocuqlara külli faiz edilir.

Ünvan: Şamaxinski caddədə ev nömrə 20. Aptek qarşısında. Telefon 18-73.

245

Berlin Darülfünununun həkimi

L. Melkumyans

Əmrəzi-tənasüliyyə [cinsi xəstəliklər] və dəri naxoşlarını qəbul edir. Qan damarlarına “606” və “916” davalarını istemal [tətbiq] edir. Hər gün saat 2-4-ə kimi.

Ünvan Birjevoy caddədə Malakan bağçası qarşısında həkim Temirxanyanın müalicəxanasında. Telefon nömrələri 29-85 və 32-77.

255

Müdürlər:

Ceyhun bəy Hacıbəyli
Şəfi bəy Rüstəmbəyli

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Azərbaycan Hökumət Teatrosunda

səh. 264. “Vətən” faciəsi: Türk şairi Namiq Kamalın əsəri nəzərdə tutulur.

Telsiz teleqraf

səh. 265. “Baden prinsu Maks istefa vermişdir.”: Burada söhbət Almaniya imperiyasının sonuncu Kansleri olan Maksimilian fon Badendən gedir.

“Berlindən alınan teleqraflar Braunşveyq hersoqu...”: Burada söhbət axırncı Braunşveyq hersoqu Ernst Avqustdan gedir.

“Telsiz teleqraflarla Almaniya verilən rəsmi xəbərlərdə deyilir ki, imperiya kansleri prins Maks imperator Vilhelm təhti-səltənətdən əl çəkmiş və kayzerin taxtından əl çəkməsi, kronprinsin Almaniya imperiyası imperatorluğu və Prussiya krallığını qəbuldan imtina etməsi ilə əlaqədar olan məsələlərin həllinədək prins Maks öz mövqeyində qalacaqdır.”: Bu cümlə qarışıqdır və düzgün tərcümə edilməmişdir. Almaniya imperiyasının sonuncu kansleri olan Prins Maks, yəni Maksimilian fon Baden; imperator II Vilhelmin və vəliəhd şahzadə III Vilhelmin taxtdan əl çəkdiyini elan etmişdi. İmperatorun çəkilməsi, vəliəhd şahzadənin Almaniya imperiyası və Prussiya krallığı taxtını qəbul etməməsi nəticəsində meydana gələn problemlər həllini tapana qədər prins Maks öz vəzifəsində qalacağını bildirmişdi. Ancaq o özü də postunu Fridrix Ebertə təhvil vermək məcburiyyətində qaldı.

İrəvan quberniyası müsəlman nümayəndələrinin...

səh. 266 “Şəril”: Burada söhbət Naxçıvanın Şəzur rayonundan gedir.

Bir ingilislə müsahibə

səh. 267. “Kronprins də babası [atası] kimi etdiyindən, hökumət Almaniya məşhur firqənin əlinə keçmişdir.”: Almaniya Sosial-Demokrat Partiyası nəzərdə tutulur.

Hökumət Şurasında

səh. 268. “...Əmlak və Ərazi nazirinin ixtiyarına...”: Bu dövrdə Əmlak və Ərazi naziri Xosrov bəy Sultanov olmuşdur.

“Xariciyyə naziri hesabatında...”: Bu dövrdə Xarici İşlər naziri Əlimərdan bəy Topçubaşov olmuşdur.

Mətbuat

səh. 269. “Hərgah belə isə, vəd edilən və Avstriya, Türkiyə millətləri haqqında tətbiq olunan əsasların ələlümum İngiltərə, Fransa, İtaliya, Rusiya təbələri və bəxusus Qafqaziya üçün də tətbiq edilməsinə mümaniət və səbəb görməyirik.”: Bu cümlə səhv tərcümə edilmiş və anlaşılmaz hala gəlmişdir. Belə olmalıdır: “Əgər belədirsə, Avstriya və Türkiyə xalqlarına münasibətdə vəd və tətbiq edilən prinsiplərdən ümumiyyətlə İngiltərə, Fransa, İtaliya, Rusiya və xüsusilə Qafqaz xalqlarının məhrum edilməsi üçün nə səbəb, nə də imkan görürük.”

səh. 269-270. “İşlərin məntiqi gedişi, məmləkətdə hökumət bərpa etmək imkanından məhrum olan Qafqazı Rusiyadan ayıraraq, Qafqaziya millətlərini öz həyat və təbii mövcudluqlarını təminə məcbur etdi.”: Bu cümlə səhv tərcümə edilmiş və anlaşılmaz hala gəlmişdir. Belə

olmalıdır: “İşlərin məntiqi gedişi, Qafqazıyanı, bu diyarda hakimiyyət qurmaq imkanından məhrum olan Rusiyadan ayıraraq, Qafqaziya millətlərini öz həyat və təbii mövcudluqlarını təminə məcbur etdi.”

Gəlmə!

səh. 271. “Cavad”: Bu imza Əhməd Cavada məxsusdur.

“Gəlmə!” şeiri (səh. 271) üçün lüğət

quruntu: vəhm; əsassız fikir; yersiz qorxu

Yaxın istiqbal qarşısında

səh. 272. ““Ey bütün ərzin səfali, şanlı cümhuriyyəti!..”: “Ey bütün yer üzünün səfali, şanlı Cümhuriyyəti! İndi dünyada işığın və parlaqlığın yoldaşı olan bir ulduzsan. Hələ ki, sənin şəfəqlərinin nurundan feyz alan azdır. Ancaq çox zaman keçməz ki, dünyanın günəşi olarsan.”

Qubada

səh.278. “İrtimasi qüsl”: bədəni hissə-hissə yumayıb, bütövlükdə suyun içinə (hovuza, çaya, dənizə və s.) girməklə edilən qüsl. Bu zaman su, insanın bədənini bütövlükdə örtəcək qədər çox olmalıdır.

“Qaimməqam”: keçmişdə, bir inzibati ərazi vahidi olan qəzanı idarə edən məmur.

“H. R.”: Bu imza Hüseyn Rza Məmmədbəyliyə məxsusdur.

Teatro və musiqi

səh. 278. “8 təşrini-sani 334”: Burada il, rumi təqvimlə verilmişdir (1334-cü il); miladi təqvimlə 8 noyabr 1918-ci ilə uyğundur.